

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. július 19.
(OR. en)

12048/23

RECH 362
COMPET 778
IND 408
MI 646
EDUC 324
TELECOM 234
ENER 453
ENV 880
AGRI 416
TRANS 320
SAN 466

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. július 19.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 457 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az uniós küldetések első két éve: az eddigi eredmények mérlege és a következő lépések

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 457 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2023) 457 final

Brüsszel, 2023.7.19.
COM(2023) 457 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Az uniós küldetések első két éve: az eddigi eredmények mérlege és a következő lépések

{SWD(2023) 260 final}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Az uniós küldetések első két éve: az eddigi eredmények mérlege és a következő lépések

1. A HORIZONT EURÓPA ÚJ ESZKÖZE

Az EU-nak soha nem látott kihívásokkal kell megbirkóznia egy gyorsan változó, egyre több fenyegetéssel járó, azonban lehetőségeket is tartogató környezetben. Ezek a kihívások – köztük Oroszország Ukrajna ellen folytatott agressziós háborúja, az éghajlatváltozás hatásai, a környezetkárosodás, az egészségügyi szükséghelyzetek, a demográfiai nyomás és a növekvő egyenlőtlenségek – sürgős innovatív megoldásokat követelnek meg. Az, hogy az EU képes lesz-e kezelni ezeket a problémákat, nemcsak a közös jövőnket fogja meghatározni, hanem demokratikus rendszerünk hatékonyságának és értékeinek a megítélését is.

A küldetésalapú közpolitika a társadalmi kihívások kezelésének újszerű és ígéretes megközelítése. Konkrét és ambiciózus, azonban megvalósítható célok kitűzését foglalja magában, valamint a köz- és magánforrások, a kutatási és innovációs (K+I) erőfeszítések és a nyilvánosság részvételének olyan módon történő irányítását, hogy hozzájáruljanak az említett célok meghatározott időn belüli eléréséhez. A megközelítést a Horizont Európa¹ – az EU kutatási és innovációs (K+I) finanszírozási programja – alkalmazta először, kibővített eszköztára részeként.

Az uniós küldetések egyedi módokon egészítik ki a hagyományos K+I-t, és arra számos egyedi módon építenek. Céljuk, hogy konkrét és kézzelfogható társadalmi eredményeket érjenek el, míg az egyéb eszközök többsége tudományos és/vagy gazdasági hatásokra irányul. Amellett, hogy pénzügyi támogatást nyújtanak a K+I-hez, a küldetések keretében szabályozási és szakpolitikai koordináció is folyik. Az uniós küldetések hosszabb távra, tízéves időszakokra vonatkoznak, ugyanakkor pontos határidőkhöz kötöttek. Ez elősegíti az erőfeszítések összpontosítását, valamint ösztönzi a célkitűzések határidőben történő elérését. Az uniós küldetések kezdettől fogva nagy hangsúlyt fektetnek a polgárok és az érdekelt felek bevonására, és ennek köszönhetően a technológia elfogadása és az inkluzivitás a modell szerves részét képezi. Bár a K+I-ben gyökereznek, az uniós küldetések túlmutatnak az alapkutatáson és az alkalmazott kutatáson, és átfogó megközelítést alkalmaznak az innovációval kapcsolatban (ideértve a társadalmi és a szervezeti innovációt is), valamint értéklik a meglévő ismereteket, ezáltal pedig a Horizont Európa összes tevékenységét összekapcsolják. A küldetések nem írják elő a célkitűzéseik eléréséhez szükséges eszközöket, ami eleve multidiszciplinárisá teszi őket, és olyan portfólióalapú megközelítést tesz

¹ Lásd a Horizont Európa létrehozásáról szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelet (2) preambulumbekzdését.

szükségessé, amely szinergiákat és komplementaritást eredményez a megoldások fejlesztése és alkalmazása során.

A Horizont Európa öt olyan küldetési területet határozott meg, ahol a kihívások hatékonyan kezelhetők a küldetésalapú megközelítés segítségével. Ezek a területek a következők: alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, ideértve a társadalmi átalakulást is; daganatos megbetegedések; egészséges óceánok, tengerek, parti tengervizek és szárazföldi vizek; klímasemleges és intelligens városok; valamint talajegészség és élelmiszerek. A Bizottság eddig öt uniós küldetést² indított el az erre a célra létrehozott küldetési testületek jelentései alapján, amelyek a technológiai és a társadalmi innováció fejlettségét értékelték az érintett területeken. Az egyes küldetésekkel kapcsolatban részletes végrehajtási tervek készültek, amelyek a Horizont Európa jogalapjának a küldetésekre vonatkozó feltételeit használták fel kiindulópontként.

A Horizont Európáról szóló rendelet³ előírja, hogy legkésőbb 2023-ban el kell végezni az uniós küldetések értékelését. Ez az értékelés éppúgy vonatkozik az egyes küldetésekre, mint a küldetések egészére mint eszközre, valamint a küldetési területek felülvizsgálatára. Az e közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum ismerteti a szóban forgó értékelés eredményeit, és minden egyes küldetés tekintetében az alábbi szempontokon alapuló „önértékeléseket” tartalmaz:

- ambiciózus, de reális küldetési cél,
- hozzáadott érték,
- K+I tartalom,
- a célok megvalósíthatóságának, valamint a megvalósítás mérhetőségének és határidőhöz kötöttségének a biztosítása,
- az elfogadottság biztosítása,
- költségvetés,
- a polgárok és az érdekelt felek bevonása,
- előrehaladás, eredmények és mérföldkövek.

A kiválasztási eljárás értékelése során hiányosságokra is fény derült, és felmerült az is, hogy az öt területen további küldetéseket lehetne indítani. Ez a közlemény az uniós küldetések részletes értékelésének főbb megállapításait ismerteti, és felvázolja az eszköz alkalmazásával kapcsolatos következő lépéseket.

2. AZ EDDIG ELÉRT FŐBB EREDMÉNYEK

Kevesebb mint két évvel a végrehajtás megkezdését követően a jelenlegi öt uniós küldetés külön-külön és együttesen is bizonyította a bennük rejlő potenciált. Ez a szakasz áttekintést nyújt a jelenlegi öt küldetés értékelése során azonosított főbb

2 COM(2021) 609 final.

3 A Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. április 28-i (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 170., 2021.5.12.) 8. cikkének (5) bekezdése és 11. cikke.

eredményekről, valamint átfogóan értékeli a levont pozitív tanulságokat. A következő szakasz a küldetések korlátaira összpontosít, és intézkedéseket javasol azok kezelésére, valamint a küldetések eszközének a következő években történő továbbfejlesztésére és tökéletesítésére.

2.1. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

A küldetés célja, hogy **legalább 150 európai régiót támogasson abban, hogy 2030-ra rezilienssé váljanak az éghajlatváltozás hatásaival szemben.** A küldetés az uniós alkalmazkodási stratégiával⁴ párhuzamosan került kidolgozásra, és a stratégia azon célkitűzéséhez kapcsolódik, amely szerint 2050-re létre kell jönnie az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens Uniónak. A küldetés célja, hogy elősegítse az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás felgyorsítását, és gyökeres változásokat indítson el Európában, hozzájárulva a K+I által létrehozott legújabb ismereteken, technológiákon és adatokon alapuló, szisztematikusabb szakpolitikai döntéshozatalhoz.

Pontosabban fogalmazva a küldetés közvetlen támogatás útján és az ismeretekhez való hozzáférés megkönnyítésével segíti a régiókat és a helyi hatóságokat a következő három területen: 1. az őket fenyegető jelenlegi vagy jövőbeli **éghajlati kockázatok** jobb megértése, 2. a különböző jövőbeli forgatókönyvekkel való kísérletezés segítségével annak meghatározása, **hogy milyen módon érhető el az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia legalább 150 régió esetében,** és 3. **a reziliencia fejlesztése legalább 75 nagyszabású demonstrációs projekt révén.**

A küldetés 2021. szeptemberi indulása óta **308 regionális és helyi hatóság** írta alá a **küldetés chartáját**, ami egyértelműen mutatja a küldetés célkitűzéseinek megvalósítása iránti politikai elkötelezettségüket. 2023 januárjában létrejött a **küldetésvégrehajtási platform** – amely technikai segítséget nyújt a régióknak – és a **küldetés gyakorlatközössége**. A küldetés az Európai Beruházási Bankkal (EBB) együtt a régiókat felkérte, hogy dolgozzák ki a **banki finanszírozásra alkalmas alkalmazkodási projektek portfólióját**. A Közös Kutatóközpont Főigazgatóságával és az EIT éghajlatváltozással foglalkozó tudományos és innovációs társulásával (TIT) együttműködésben – az intelligens szakosodásra és a regionális innovációs partnerségekre építve – folyamatban van **az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos innovációs lehetőségek** kidolgozása.

A **Horizont Európa első küldetési projektjei** segítséget nyújtanak a regionális és a helyi hatóságoknak az éghajlati kockázatok és az éghajlatváltozással szembeni sérülékenység értékeléséhez, **innovatív megoldásokat** mutatnak be (például **árvízbiztos épületeket, szárazságtűrőbb mezőgazdasági növényeket** és innovatív **biztosítási termékeket**), vagy olyan eszközökkel támogatják az említett hatóságokat, amelyek lehetővé teszik a polgárok bevonását. A kiválasztási szempontoknak megfelelő, azonban prioritásként nem kezelhető demonstrációs projektek **kiválósági pecsétet** kapnak annak elősegítése érdekében, hogy felvételre kerüljenek más finanszírozási programokba.

4 COM(2021) 82 final.

2.2. Daganatos megbetegedések

A rákellenes küldetés általános célkitűzése, hogy **2030-ig több mint 3 millió ember életét tegye jobbá** a megelőzés és a gyógyítás révén, valamint hogy a rákban szenvedő személyek és azok családja számára hosszabb és jobb életet teremtsen. A küldetés négy egyedi célkitűzésre összpontosít: 1. a rák jobb megértése, 2. a megelőzés fokozása, többek között a szűrések és a korai felismerés révén, 3. a diagnózis és a kezelés tökéletesítése, valamint 4. a betegek és családjaik életminőségének a javítása.

A rákellenes küldetés a rákkutatásba való uniós beruházás egyik fő eleme, az innováció pedig kulcsfontosságú a rákellenes tervnek és az abban foglalt több fő intézkedésnek az erős európai egészségügyi unió keretében történő sikeres megvalósításához. A K+I és az egészségügyi politikák integrációjának a megkönnyítése érdekében a rákellenes küldetés és az **európai rákellenes terv**⁵ kidolgozása kezdettől fogva párhuzamosan zajlott. Ennek során összehangolták a két program célkitűzéseit, kiegészítő kiemelt kezdeményezésekről állapodtak meg, és közös irányítást alakítottak ki.

Uniós szinten a rákellenes küldetés és a rákellenes terv elősegítette, hogy **új párbeszéd** induljon **a tagállamokkal a rákról**, valamint összehozta az egészségügyi és a kutatási minisztériumokat, amelyek a népegészségügyi szakértői csoport⁶ **rákkal foglalkozó közös alcsoportja** keretében együttműködést alakítottak ki. Ennek köszönhetően megfelelő környezet jön létre ahhoz, hogy a kutatási eredmények szisztematikusan figyelembevételre kerüljenek a szakpolitikák kidolgozása során. A rákellenes küldetés elősegítette a népegészségügyi szakértői csoport korai bevonását, amely hozzájárult **a rákszűrésről szóló aktualizált tanácsi ajánlás**⁷ kialakításához, és ennek eredményeként a szűrést az emlőrák, a vastagbélrák és a méhnyakrák mellett a prosztatara-, a tüdő- és a gyomorrákra is kiterjesztették. A közelmúltban létrehozott **nemzeti rákellenes küldetésközpontok** az egészségügyi és kutatási politikák ezen integrált megközelítésének átvételével elő fogják mozdítani a nemzeti érdekelt felekkel a rák megelőzéséről és kezeléséről folytatott, szakpolitikákon átívelő párbeszédet.

A küldetés központi szerepet játszik az **UNCAN.eu – a rákkal foglalkozó európai adatközpont** – fejlesztésének a lehetővé tételében, amelynek célja, hogy eddig példátlan mennyiségű, összevont kutatási, egészségügyi és más releváns adat elemzésében támogassa a kutatókat, ezáltal pedig növelje az adatok megbízhatóságát, és új kutatási lehetőségeket teremtsen. A küldetés emellett **más uniós kezdeményezéseket** is elősegít: támogatja, hogy a **Rákbetegek Digitális Európai Központja** – amely lehetővé teszi a betegek számára, hogy megosszák az adataikat, és hogy jobban eligazodjanak az egészségügyi rendszerekben – a jövőben létrehozandó közös európai egészségügyi adattár koncepcióját kézzelfogható előnyökre váltsa a kutatók és a polgárok számára. Ezenkívül **párbeszéd** indult **a rákból felgyógyult fiatalokkal**, ami lehetőséget biztosít számukra tapasztalataik megosztására,

5 COM(2021) 44 final.

6 https://health.ec.europa.eu/latest-updates/commission-expert-group-public-health-2022-12-08_hu

7 <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/12/09/council-updates-its-recommendation-to-screen-for-cancer/>

sajátos igényeik megfogalmazására, és arra, hogy részt vegyenek az igényeik kielégítését célzó kezdeményezések kidolgozásában.

2.3. Óceánjaink és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig

A küldetés célja, hogy a **tengeri és az édesvízi ökoszisztémák védelmét és helyreállítását összeegyeztesse a vízi erőforrásokra nehezedő egyre növekvő nyomással**. A küldetés közvetlenül hozzájárul ahhoz, hogy az EU élen járjon a fenntartható és körforgásos kék gazdaságra való átállásban, és hogy ösztönözze az átálláshoz szükséges új innovációs hullámot.

Az uniós, a nemzeti és a regionális szintű erőfeszítéseket összefogó inkluzív, rendszerszintű és transzformatív kezdeményezésként a küldetés hozzájárul **a széttagolt irányítási keretek felszámolásához**, és támogatja a tengeri, a tengerészeti és az édesvízi, valamint a kapcsolódó területekre vonatkozó **kulcsfontosságú uniós jogszabályokat és szakpolitikákat**⁸.

A küldetés négy „világítótoronyot”⁹ hozott létre a jelentősebb európai tengermedencék és vízgyűjtők tekintetében a szükséges megoldások **széles körű tesztelése, bemutatása és alkalmazása** céljából, amelyeket több mint 100 európai társult régió számára elérhetővé tett. A küldetés chartája alapján több mint 480 intézkedésre tettek vállalást, amelyekkel kapcsolatban összesen 3,72 milliárd EUR forrást mozgósítottak¹⁰. A charta jóváhagyásával a tagállamok, a régiók, a helyi hatóságok, a nemzetközi partnerek¹¹ és számos különböző érdekelt fél **fejzte ki határozott politikai támogatását, illetve hozott konkrét intézkedéseket, alulról felfelé irányuló intézkedéseket alkalmazva, és ilyen források mozgósításával**. A küldetési világítótoronyok keretében létrejönnek a **szereplők** (például a kikötők, a flottatulajdonosok, a part menti városok, a szigetek, a halászati és természetvédelmi közösségek) kulcsfontosságú **közösségei** annak érdekében, hogy összehozzák a part menti városokat, a szigeteket, a halászati és természetvédelmi közösségeket, a kikötőket és a flottatulajdonosokat. A küldetés megvalósítása iránt elkötelezett érdekelt felek támogatása érdekében létrejött egy **végrehajtási platform**.

Az érdekelt felek elérésének egyik módja a **European Digital Twin of the Ocean** (az óceán digitális ikermodellje), amely 2024-ben kezdi meg a működését. A modell segítségével a polgárok, a vállalkozók, a tudósok és a politikai döntéshozók könnyedén hozzáférhetnek az óceánokkal kapcsolatos ismeretekhez, ami lehetővé teszi az előrejelzések elkészítését és a

8 Például a természet-helyreállítási jogszabályra vonatkozó javaslatot, a legkülső régiókra vonatkozó stratégiát, az Északi-sarkvidékre vonatkozó stratégiát, az algákra vonatkozó stratégiát, valamint a tengeri ökoszisztémáknak a fenntartható és reziliens halászat érdekében történő védelmére és helyreállítására irányuló uniós cselekvési tervet.

9 A világítótoronyok a következők: az Atlanti-óceán és az Északi-sarkvidék medencéjének világítótornya; a Balti-tenger és az Északi-tenger medencéjének világítótornya; a Földközi-tenger medencéjének világítótornya és a Duna vízgyűjtő területének világítótornya.

10 Az óceánokra és a vizekre vonatkozó küldetési charta olyan egyszerű, inkluzív és inspiráló keretrendszer, amely konkrét intézkedésekre szólít fel a küldetés célkitűzéseinek eléréséhez szükséges együttműködés fokozása érdekében. Bármely állami és magánszektorbeli érdekelt fél csatlakozhat hozzá. A következőkkel kapcsolatos intézkedések tartoznak a küldetés körébe: K+I, tudás és adatok, polgári szerepvállalás, a megoldások bővítése/alkalmazása, valamint oktatás és képzés.

11 Az Unió a Mediterrán Térségért miniszteri nyilatkozata, 2022. június.

megalapozott döntéshozatalt. A küldetés emellett részvételen alapuló megközelítéseket is alkalmaz, és támogatja a polgári szerepvállalást, például a civil tudományra és az óceánokkal kapcsolatos ismeretekre vonatkozó intézkedéseket, az óceángazdálkodásra irányuló, közösségvezérelt vállalkozásokat és a tengeri termékek felelősségteljes fogyasztását célzó kampányokat.

A küldetés a különböző uniós, nemzeti és regionális programok közötti **szinergiák és komplementaritás katalizátoraként** működik, és az ETHAA¹² nemzeti tervei, az 1,5 milliárd EUR összegű kockázatfinanszírozást biztosító BlueInvest platform, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Alapok, valamint az Interreg és a Kopernikusz program formájában már most egyesíti a forrásokat a K+I-n túlmenően is.

2.4. 100 klímasemleges és intelligens város 2030-ig

A küldetésnek két célja van: az egyik arra irányul, hogy **a klímasemleges és intelligens városok száma 2030-ig elérje a 100-at**, a másik pedig arra, hogy ezek a városok kísérleti és innovációs központokként is működve elősegítsék, hogy **2050-re valamennyi európai város klímasemlegessé válhasson**. A küldetés iránt kezdettől fogva komoly érdeklődés mutatkozott: több mint 377 város jelezte, hogy szeretne csatlakozni hozzá.

A küldetésnek köszönhetően létrejött az **ambiciózus városok közössége**.¹³ A **küldetési platform** révén a részt vevő városok hozzáférnek egy online portálhoz, amely a klímasemleges megoldások gyorsabb kidolgozása érdekében lehetővé teszi számukra, hogy csoportokban dolgozzanak, hogy megosszák a tapasztalataikat, és hogy hozzáférjenek egy tudástárhoz. A portálnak jelenleg több mint 1 400 aktív felhasználója van.

Olyan **inkluzív** küldetésről van szó, amelyben valamennyi uniós tagállam, valamint nyolc társult ország is részt vesz. A tagállamok szisztematikus bevonását számos országlátogatás, valamint a nemzeti hálózatokat támogató és összekapcsoló CapaCITIES projekt¹⁴ szolgálja. A helyi közösséggel és a polgárokkal közösen valamennyi város megkezdte saját **klímaszerződésének** kidolgozását, és ezt a folyamatot külön **városi tanácsadók** támogatják.

Az **EBB** támogatja a küldetés intézkedéseit, többek között célzott figyelemfelhívó kampányokat folytat a városok körében, és hozzájárul a városi klímaszerződések felülvizsgálati folyamatához. Kiválasztásra került **53 kísérleti város**¹⁵, amelyek (0,5 és 1,5 millió EUR közötti összegű) támogatásban részesülnek abból a célból, hogy innovatív megoldásokat dolgozzanak ki az éghajlatvédelmi átállás kihívásainak a kezelésére. A kísérleti városokkal folytatott tapasztalatcsere és mentorálás révén hamarosan további 50 város élvezheti majd a kísérleti projektek keretében elvégzett munka előnyeit.

A városrehabilitáció központi elemét képezi a városokra vonatkozó küldetéssel és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó küldetéssel kapcsolatos, a Horizont

12 Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap.

13 100 város a tagállamokból, valamint a Horizont 2020 kezdeményezéshez társult országok 12 városa.

14 <https://cordis.europa.eu/project/id/101056927>

15 <https://netzerocities.eu/wp-content/uploads/2023/03/Pilot-Cities-Announcement-Press-Release-Mar-2023-Final.pdf>

Európa keretében megszervezett közös pályázati felhívásnak. A Horizont Európa egyik célzott intézkedése pedig azt is lehetővé teszi, hogy ukrán városok is csatlakozzanak a küldetéshez. **Szinergiák jöttek létre egyes uniós programokkal és kezdeményezésekkel**, többek között az Európai Innovációs Tanáccsal (EIC), az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel, a LIFE stratégiai integrált projektekkel és az innovatív városfejlesztési tevékenységekkel¹⁶.

A regionális operatív programokban számos tagállam vagy régió hivatkozik a városokra vonatkozó küldetésre, továbbá nemzeti szintű, célzott finanszírozási csatornákat nyitottak meg e célra például Görögországban és Spanyolországban. A küldetés a Horizont Európa 2023–2024-es munkaprogramjában közös pályázati felhívást tett közzé a kibocsátásmentes mobilitásra irányuló partnerséggel (2Zero) és az összekapcsolt, együttműködő és automatizált mobilitásra irányuló partnerséggel (CCAM), összesen 50 millió EUR összegű költségvetéssel. A **városi átállással foglalkozó központ**¹⁷ támogatja a városokra vonatkozó küldetés nemzetközi tájékoztatási tevékenységeit, valamint az innovációs küldetés részét képező, a városi átállással kapcsolatos globális küldetéssel való összekapcsolódást.

2.5. Európai talajmegállapodás

A küldetés célja, hogy **2030-ig 100 élő laboratóriumot és világitótornyot** hozzon létre, és ezáltal megoldásokat találjon a vidéki és városi területek talajának fenntartható kezelésére és helyreállítására. Az **EU talajainak** mintegy **60 %-a nem minősül egészségesnek**¹⁸, azaz folyamatosan romlik az élelmiszer-termelés, a biológiai sokféleség, valamint a víz-, tápanyag- és szénkörforgást szabályozó funkció támogatására irányuló képessége. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó talajvédelmi stratégiával, a talajmegfigyelésről és a rezilienciáról szóló irányelvjavaslattal, valamint az uniós talajmegfigyelő központtal együtt a küldetés a talajvédelem és -helyreállítás szilárd keretrendszerének a részét képezi, amit az Európai Parlament is elismert¹⁹.

Az uniós zöld megállapodásra vonatkozó tucatnyi stratégia, közlemény és cselekvési terv a vonatkozó szakpolitikai ambíciók megvalósításának eszközeként azonosította a küldetést.²⁰ **A küldetés olyan forrásokból részesül támogatásban**, mint a LIFE program, az Európai Körforgásos Biogazdaság Közös Vállalkozás²¹, a PRIMA²² és az EIC. A küldetés a

16 <https://www.urban-initiative.eu/innovative-actions-greening-cities>

17 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/local-action-global-impact-urban-transitions-mission-centre-starts-its-activities-2022-12-13_hu

18 <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/esdacviewer/euso-dashboard/>

19 Az Európai Parlament 2021. április 28-i állásfoglalása a talajvédelemről (2021/2548(RSP)).

20 „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia; a 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégia; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó stratégia; a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó erdőstratégia; a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv; az ökológiai termelés Unióban történő fejlesztésére irányuló cselekvési terv; hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára; a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó uniós talajvédelmi stratégia; a fenntartható szénkörforgásokról szóló közlemény; „Az élelmezésbiztonság garantálása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése” című közlemény; „A műtrágyák rendelkezésre állásának és megfizethetőségének biztosítása” című közlemény; az uniós fenntartható élelmiszerrendszerre vonatkozó jogszabályi keret (FSFS); a „Mentsük meg a méheket és a mezőgazdasági termelőket! Méhbarát mezőgazdaságot az egészséges környezetért” című európai polgári kezdeményezésről szóló közlemény.

21 <https://www.cbe.europa.eu/>

talajjal kapcsolatos oktatás előmozdításával támogatja a **készségek európai évét**. A további pénzügyi források mozgósítása érdekében az **EBB** az InvestEU-hoz kapcsolódó nagyszabású talajberuházások portfóliójának a kialakításán dolgozik.

A tagállamok összesen több mint 200, a küldetés célkitűzéseit támogató kiegészítő tevékenységről számoltak be. **A küldetés a közös agrárpolitika (KAP) keretében elkészült 28 tagállami stratégiai tervből 18-ba integrálva lett²³**, ami kapcsolatot teremtett a talajgazdálkodáshoz kapcsolódó innovációk, a gazdálkodási gyakorlatok és a KAP-ból származó források elosztása között. E szinergiáknak köszönhetően több mint **1 000 további kísérleti helyszínen** lehetővé válik majd a küldetés keretében kidolgozott megoldások bevezetése és reprodukálása. A küldetés keretében a regionális és a helyi hatóságok **területi talajgazdálkodási megállapodásokat** dolgoznak ki **a talaj egészségének megőrzése érdekében**. A talajra vonatkozó küldetési platform²⁴ egyablakos rendszerként szolgál a küldetés tevékenységeiről való tájékozódáshoz és az azokban való részvételhez.

A küldetés előmozdítja az EU-ban a harmonizált talajmegfigyelést, és **a talaj szennyeződésmentesítésére és regenerálására vonatkozó stratégiákat**, valamint a talajkímélő és klímasemleges értékláncokra irányuló **új üzleti modelleket** alakít ki. A talajra vonatkozó küldetés **a szén-dioxid-eltávolítás támogatása** révén előmozdítja a talajban történő szénmegkötés költségszempontból versenyképes nyomonkövetési, jelentéstételi és státuszlekérdező eszközeit.

A küldetés első élő laboratóriumai 2024-ben kezdik meg a működésüket, aminek következtében több mint 200 vizsgálati helyszín jön majd létre a városi és a vidéki területeken a helyi kísérletezéshez. A küldetés újszerű módon, például a kulturális és kreatív ágazatok bevonásával és a küldetési nyilatkozat népszerűsítésével²⁵ szólítja meg a különböző célközönségeket. Európán kívül a küldetés a globális talajügyi partnerséggel²⁶, illetve az éghajlatváltozással kapcsolatos mezőgazdasági innovációs küldetés (Agriculture Innovation Mission for Climate) kezdeményezésével²⁷ a nemzetközi kutatási és innovációs partnerekkel, például Japánnal, az Egyesült Államokkal, Kanadával és az afrikai országokkal folytatott **nemzetközi együttműködés kiemelt kezdeményezésévé** vált.

2.6. Az uniós küldetések átfogó értékelése

Ez az alszakasz a küldetések eszköze szempontjából összegzi az értékelést, és az öt küldetésre vonatkozóan horizontális következtetéseket von le a jogalap által előírt szempontok, azaz a küldetések kiválasztási eljárása, irányítása, költségvetése, fókusza és eddig elért eredményei tekintetében. Az uniós küldetések a létrehozásuk óta egyértelműen igazolták, hogy képesek felgyorsítani a változásokat. A Horizont Európa keretében nyújtott finanszírozás segítségével az uniós küldetések az egész EU-ban gondoskodtak a szakpolitikák és a programok összekapcsolásáról és támogatásáról, valamint a nyilvánosság helyi szinten

22 <https://prima-med.org/>

23 https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en

24 <https://mission-soil-platform.ec.europa.eu/>

25 2023. június közepéig több mint 1 400-an írták alá a nyilatkozatot, köztük 100 köz- és magánintézmény is.

26 <https://www.fao.org/global-soil-partnership/en/>

27 <https://www.aimforclimate.org/>

történő bevonásáról és a helyi szintű végrehajtásról. Az értékelés megerősíti, hogy a küldetések olyan időszerű és inspiráló kezdeményezések, amelyek új lendületet adnak az EU fontos szakpolitikai prioritásainak, és a közös célok elérése érdekében segítenek összehangolni az uniós, a nemzeti, a regionális és a helyi szakpolitikai erőfeszítéseket.

Kiválasztási eljárás: Az értékelés szerint a küldetések kidolgozásának egy évig tartó folyamata értékes lehetőségeket kínált arra, hogy a vezető szakértők és az érdekelt felek széles köre részt vegyen a küldetések közös létrehozásában, például a küldetési testületekben és a polgári vitacsoportokban való részvétel útján. Megerősítette továbbá, hogy a küldetési területek és maguk az uniós küldetések továbbra is relevánsak.

Irányítás: Minden küldetés uniós szintű irányítási mechanizmusokat foglal magában. Az új eszközök esetében különösen fontos az irányítás, ami még inkább igaz az ehhez hasonlóan összetett, különböző országcsoportok, kormányzati szintek, tudományágak és finanszírozási források egyesítésére irányuló eszközökre. Ezek a mechanizmusok olyan, külön erre a célra létrehozott ágazatközi irányítási és koordinációs szerveket foglalnak magukban, amelyek az együttműködés új formáit teszik lehetővé a Bizottság szolgálatai és a kormányzati szintek között. Az egyes küldetések irányítására küldetésvezetőket és helyettes küldetésvezetőket neveztek ki, akiknek munkáját a küldetések titkárságai segítik. Eddig minden küldetéssel kapcsolatban két küldetési testületet választottak a stratégiai tanácsadás és a szakértelem biztosítása céljából (egyet a tervezési szakaszra, egyet pedig a végrehajtáshoz). Ezenkívül a nemzeti szintű irányítás terén is jelentős előrelépések történtek: több tagállam tárcaközi munkacsoportokat és nemzeti referenciacsoportokat hozott létre, hogy javítsa a nemzeti végrehajtással kapcsolatban a Bizottsággal folytatott kommunikációt. A tagállamok emellett megosztott irányítás alá tartozó uniós programokat is mozgósítottak a küldetések támogatása céljából. Az értékelés azt is megállapította, hogy a küldetések irányítása túllép a szervezeti határokon, és a határidőhöz kötött közös célok elérése érdekében közelebb hozza egymáshoz a különböző szervezeteket.

Költségvetés: A Horizont Európa program keretében jelentős beruházásokra került sor az uniós küldetések által kitűzött célok elérését elősegítő tudás és innovatív megoldások fejlesztésének lehetővé tétele érdekében. Az Európai Bizottság eddig összesen 1,8 milliárd EUR-t bocsátott rendelkezésre két egymást követő (a 2021–2022. évi és a 2023–2024. évi) munkaprogram keretében, ami a Horizont Európán belül a 2. pillér 2021 és 2023 közötti időszakra szóló költségvetése 10 %-ának felel meg. Valamennyi küldetés esetében sikerült bizonyos mértékű érdeklődést és kötelezettségvállalást elérni a Horizont Európán kívüli finanszírozási forrásokból, beleértve a magánszektor is (főként az EBB-n keresztül).

A küldetések fókuszja és eddig elért eredményei: A küldetések előkészítő tervezési szakaszában szervezett, a polgári szerepvállalást célzó nagyszámú kezdeményezés hozzájárult a társadalmi felelősségvállalás kialakításához, és ösztönözte az érdekelt közösségek széles körű részvételét. Az értékelés szerint azzal, hogy szigorúan az uniós szakpolitikákra és stratégiákra koncentrálnak és azokhoz szorosan igazodnak, a küldetések érdemben hozzájárulnak az említett szakpolitikákhoz és stratégiákhoz. Az uniós küldetéseknek az uniós szinten túl is sikerült kialakítaniuk az érdekelt felek jelentős méretű közösségeit, többek között a regionális és helyi szintű közösségépítés és részvétel révén.

Emellett az értékelés szerint a küldetések összességében a végrehajtási terveiknek megfelelően haladnak, és úgy tűnik, hogy jó úton járnak a 2030-ra kitűzött célok elérése felé.

3. A FENNÁLLÓ KIHÍVÁSOK ÉS A FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEK

Új eszközökként a küldetésekhez politikai támogatásra, folyamatosságra és kiszámíthatóságra, valamint valódi értékelésre és fejlesztésre is szükség van. Az értékelés elismeri ezeket a korlátokat, a Bizottságnak pedig eltökélt szándéka, hogy figyelemmel lesz rájuk, mivel a küldetések az eredeti elképzeléseknek megfelelően továbbra is ígéretes eszközt jelentenek, és úgy tűnik, hogy mind az öt küldetés jól működik. Az ebben a szakaszban szereplő ajánlások a Bizottság szolgálatai, a küldetési testületek elnökei és a küldetésvezetők közötti eszmecsere eredményeként születtek meg.

A fent felvázolt első biztató eredmények mellett az uniós küldetéseknek számos fontos kihívással is meg kell birkózniuk. Számos területen van fejlődésre lehetőség, ideértve többek között az olykor nehézkes irányítási struktúrát, a Horizont Európán kívüli finanszírozás eddigi meglehetősen csekély kihasználását, a más uniós eszközökkel való, az optimálistól elmaradó szinergiákat, a magánszektor alacsony részvételét, valamint az érdekelt felekkel és a polgárokkal folytatott kommunikációra és az említettek tájékoztatására irányuló erőfeszítéseket. Valamennyi küldetés lépéseket tett e problémák megoldására, azonban további erőfeszítésekre van szükség – horizontális szinten is. A küldetések végrehajtásának előrehaladtával – melynek során a hangsúly egyre inkább a különböző intézkedések bevezetésére és hatására helyeződik majd át – még fontosabb lesz az említett kihívások kezelése.

3.1. Az irányítás és a politikai párbeszéd javítása

Az uniós küldetések hatékony működéséhez megfelelő párbeszédre és szilárd irányítási rendszerre van szükség. Bár az értékelés szerint az uniós küldetésekhez létrehozott rendszer előmozdítja a különböző szakpolitikai területek és szervezetek közötti kapcsolatokat, számos olyan egyéb irányítási funkció van, amelyen még lehet javítani. Az irányítási rendszert több érdekelt fél is nehézkesnek, bonyolultnak és átláthatatlannak tartja. Emellett az irányítási rendszer még nem alakított ki koherens és következetes nyomonkövetési rendszert a küldetésekre vonatkozóan, sem az egyes küldetések, sem a küldetések mint átfogó eszköz tekintetében. Az irányítási rendszer elsősorban a végrehajtásra összpontosít, és jelenleg nem biztosít lehetőséget az előrehaladás (vagy az előrehaladás hiányának) elemzésére és mérlegelésére, valamint az eszközök és a szakpolitikák továbbfejlesztésére. Az irányítási rendszer ezenkívül nem rendelkezik elegendő mozgásterrel az előrehaladásról szóló magas szintű politikai megbeszélésekhez és szükség esetén az irányváltáshoz.

A küldetések hatékony működéséhez meg kell erősíteni és jobban össze kell hangolni az adminisztratív irányítást. Az uniós küldetésekhez hasonló ambiciózus, összkormányzati megközelítést igénylő kezdeményezések sikeréhez átfogó, szakpolitikákon átívelő, az uniós, a nemzeti, a regionális és a helyi szintet is felölelő szinergiák hosszú távon tartós kialakítására van szükség. Például meg kell erősíteni a küldetések uniós szintű képviselői, valamint a nemzeti, a regionális és a helyi hatóságok közötti koordinációs mechanizmusokat annak garantálása érdekében, hogy a küldetések az uniós polgárokhoz a lehető legközelebbi

szinten fejtsék ki erőfeszítéseiket. Az is egyértelmű, hogy a megerősített politikai vezetésnek határozottan meg kell könnyítenie az erőforrásokhoz (többek között a finanszírozáshoz) való hozzáférést és a küldetés célkitűzéseinek elérésére irányuló lépések megtételét. Ezért tovább kell erősíteni az uniós küldetések adminisztratív szintű irányítását.

A Bizottság:

- *felkéri az összes érintett politikai szereplőt – köztük a tagállamokat is –, hogy jelöljenek ki magas szintű képviselőket, akik az adott uniós küldetésekért felelős biztosokhoz csatlakozva népszerűsítik a küldetéseket a polgárok körében, mozgósítják a nemzeti forrásokat stb.,*
- *intenzívebb megbeszéléseket folytat – különösen a tagállamokkal – arról, hogy hogyan lehetne egyszerűbbé tenni az uniós küldetések irányítását, hogy az hatékonyabbá, inkluzívabbá és eredményesebbé váljon,*
- *jelentős beruházásokat hajt végre valamennyi jelenlegi és jövőbeli uniós küldetés közös támogató funkcióinak („back office”) megerősítése, valamint az e közleményben azonosított korlátok feloldása céljából,*
- *évente vitát kezdeményez az uniós küldetések végrehajtásáról az egyes uniós küldetések szempontjából releváns tematikus tanácsi testületekben és európai parlamenti bizottságokban.*

3.2. Több és adekvátabb társberuházás, többek között a magánszektor részéről

Az eszközök szélesebb portfólióját kell mozgósítani, mivel a Horizont Európa pályázati felhívásai csak az indulótőkét és a projektek megszervezését biztosítják, és nem alkalmazhatók a bevezetés fő eszközeiként. A küldetések integrált megközelítése a Bizottság és az Unió határozott közös szerepvállalását igényli, melynek során valamennyi érintett szereplőt és érdekelt felet be kell vonni többek között a finanszírozási eszközök felhasználásába, mivel a küldetéseknek a teljes innovációs láncra ki kell terjedniük, a laboratóriumoktól kezdve a széles körű bevezetésig. Az irányítási mechanizmusok interdiszciplináris jellege bőséges lehetőséget kínál az uniós küldetések és a Horizont Európa más részei, az uniós küldetések és más uniós eszközök, valamint az uniós küldetések és a nemzeti, regionális és helyi szakpolitikák és finanszírozási programok közötti szinergiák kialakítására. Az értékelés során összegyűjtött bizonyítékok azt mutatják, hogy ezek a lehetőségek még nincsenek teljeskörűen kiaknázva.

Az uniós finanszírozás tagállami programozását szorosabban össze kell hangolni az uniós küldetésekkel. Ez a szinergiaépítés szerves részét képezi, például a kohéziós politika uniós küldetések esetében történő szisztematikusabb alkalmazása útján. Ezért szintén fontos kihívást jelent a támogatási és a finanszírozási források diverzifikálása a különféle – a kutatástól a bevezetésig terjedő – tevékenységek támogatása érdekében. E célból szoros kapcsolatot kell kialakítani a Bizottság szolgálatai és a tagállamok irányító és végrehajtó hatóságai között.

Az uniós küldetések végrehajtását eddig elsősorban a Horizont Európa és más közfinanszírozási források finanszírozták. Ahhoz azonban, hogy a küldetések 2030-ra teljeskörűen megvalósuljanak, ezeket a forrásokat a megoldások széles körű bevezetésének és

elterjesztésének biztosítása érdekében ki kell egészíteni a magánszektor és a jótékonyági szervezetek jelentős beruházásaival. Bár már történtek erőfeszítések ennek érdekében, növelni kell az említett szereplők beruházásait és részvételét.

Az EBB-vel folytatott együttműködés fokozása elengedhetetlen az uniós küldetések céljainak eléréséhez. Az uniós küldetések az előkészítési és a végrehajtási szakasz során mindvégig szorosan együttműködtek az EBB-vel, amely tanácsadási szolgáltatásokat nyújtott a küldetések végrehajtási terveiben szereplő beruházási menetrendek kidolgozásához. Ezt az együttműködést fokozni kell, különös tekintettel arra, hogy a küldetések több célja is szorosan illeszkedik az EBB célkitűzéseibe.

Nagyobb erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy felkeltsük a magánszektor érdeklődését az uniós küldetések tevékenységei iránt. A magánszektor számára kidolgozott innovatív eszközök – például az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzés – lehetőségei még nem lettek teljes mértékben kiaknázva. Emellett a tapasztalatok azt mutatják, hogy az európai partnerségekkel – különösen a jelentős ipari részvétellel működő partnerségekkel – való együttműködés hatékony módját jelenti annak, hogy felkeltsük a vállalkozások érdeklődését az uniós szakpolitikai prioritások iránt, valamint az iránt, hogy hogyan járulhatnak hozzá azokhoz. Az uniós küldetések és egyes közös programozású európai partnerségek már közzétettek néhány közös pályázati felhívást. Több lehetőség nyílna az iparral való együttműködésre, ha a meglévő és a jövőbeli európai partnerségek keretében kiírásra kerülnének a küldetésekre irányuló és a küldetésekhöz kapcsolódó pályázati felhívások. Ezt az ipar és a jótékonyági szervezetek fő érdekcsoportjaival folytatott strukturált párbeszéddel kell kiegészíteni.

A Bizottság:

- *fokozza az uniós küldetések portfóliójának kialakításával és kezelésével kapcsolatos erőfeszítéseit annak érdekében, hogy intelligens nyomkövetési és beavatkozási eszközöket biztosítson a küldetésvezetők számára,*
- *az eszközök szélesebb körét mozgósítja, ideértve a köz- és magánszféra közötti partnerségeket és az innovatív megoldásokra irányuló közbeszerzést,*
- *intenzívebb megbeszéléseket folytat az uniós finanszírozás tagállami programozásának az uniós küldetésekkel történő összehangolásáról,*
- *ajánlásokat és tanácsokat kér arra vonatkozóan, hogy hogyan lehetne növelni a magánszektor uniós küldetéseiben való részvételét és azokhoz történő hozzájárulását.*

3.3. A polgárok és az érdekelt felek bevonásának fokozása

Az egyes uniós küldetések céljainak (és általában az EU törekvéseinek) elérése végső soron az elkerülhetetlen zöld és digitális átállás széles körű támogatásán és elfogadásán múlik. Bár a küldetéseken közvetlenül részt vevő érdekelt felek bevonása meglehetősen hatékony volt, további lehetőségek állnak fenn a nagyközönség figyelmének a felhívására, valamint a civil társadalmi szervezetek és a szociális partnerek közvetlen bevonására, és ezáltal a küldetéseken rejlő ígéretek és lehetőségek megvalósítására. További

erőfeszítésekre van szükség a küldetések céljaival és hatásával kapcsolatos figyelemfelkeltés, az érdekelt felek visszajelzési mechanizmusainak megerősítése, valamint a küldetések és a konkrét gyakorlati intézkedések láthatóságának növelése érdekében. Ennek érdekében jelentősen fokozni kell az érintett érdekképviseleti csoportok és az egyes polgárok felé irányuló kommunikációs erőfeszítéseket.

A nagyközönség még mindig nincs tisztában azzal, hogy az uniós küldetések eszköze milyen előnyökkel és lehetőségekkel jár. Pedig az egyes uniós küldetések viszonylag sikeresek voltak, mivel aktívan részt vettek a kommunikációban és a figyelemfelhívásban, valamint az érdekelt felek érintett közösségeinek a bevonásában. A küldetési eszköz láthatósága elősegíti az egyes küldetésekkel kapcsolatos szerepvállalást. Az Európai Parlament, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottságának aktív és folyamatos részvétele szintén nélkülözhetetlen a nyilvánosság figyelmének felkeltéséhez és a polgárok mozgósításához.

A Bizottság fokozottan élni fog a küldetések közös támogatására irányuló célzott intézkedésekkel, többek között a figyelemfelhívás és a kommunikáció terén. Emellett a nyomkövetési rendszert is meg fogja erősíteni annak érdekében, hogy az uniós küldetések végrehajtása terén elért eredmények értékelése számszerűsíthetőbb és érthetőbb legyen. Ezenkívül szakpolitikai javaslatokat fog előkészíteni az uniós küldetések jövőjével kapcsolatban, többek között az EU következő hosszú távú költségvetése felé történő átmenetre vonatkozó stratégiákról. A küldetések életciklusának nagyon korai szakaszában elvégzett jelenlegi értékelés tapasztalatai felhívták a figyelmet arra, hogy milyen fontos a végrehajtás paramétereinek folyamatos áttekintése. A Bizottság vállalja, hogy 2025-ben újabb értékelő jelentést készít az uniós küldetések végrehajtása során elért eredmények számbavétele, a finanszírozás megfelelőségének értékelése, a jövőben népszerűsíthető eredmények azonosítása, valamint a küldetésekből származó innovatív megoldások reprodukálása érdekében.

A Bizottság:

- *további együttműködést folytat a kommunikációs szakemberekkel az uniós küldetések polgárközpontúbb megközelítésére irányuló stratégiával kapcsolatban,*
- *a polgári szerepvállalás növelése és az uniós küldetésekkel kapcsolatos fokozottabb figyelemfelhívás érdekében célzott intézkedésekkel támogatja a helyi és a nemzeti kommunikációs erőfeszítéseket,*
- *2025-ben új jelentést tesz közzé az uniós küldetések végrehajtásáról,*
- *az uniós küldetések tanulságainak levonása, előrehaladásának megvitatása és eredményeiről való tájékoztatás érdekében nyilvános vitát szervez a végrehajtási jelentésekről.*

4. ÚJLENDÜLET

A meglévő öt uniós küldetés jelentős eredményeket ért el a gyakorlatban, és a fennmaradó kihívások kezelése érdekében folytatódni fog a küldetések keretében folyó munka. Az értékelés azonban arra is rávilágított, hogy a küldetések portfóliója bővíthető, és hogy meg kell erősíteni az eszköz politikai és pénzügyi támogatását.

4.1. Az új európai Bauhaus elnevezésű uniós küldetés elindítása

Több mint két évvel az elindítása után az új európai Bauhaus kezdeményezés²⁸ már jelentős eredményeket ért el azon célkitűzésének megvalósítása terén, hogy az európai zöld megállapodást összekapcsolja az élettereinkkel és a tapasztalatainkkal. A kezdeményezés több mint 1 000 európai és Európán kívüli tagból álló saját közösséggel rendelkezik, amely az építészet, a kultúra, a formatervezés és a fenntarthatóság területén tevékenykedő, elismert szaktekintélyekből álló tanácsadó csoport. Az új európai Bauhaus az elképzeléseit és intézkedéseit tesztelő és bemutató, alulról építkező projektek és kezdeményezések megvalósítását ösztönzi.

Az új európai Bauhaus már most is számos közös vonást mutat az uniós küldetésekkel. A jelenlegi értékelési folyamat és az annak során azonosított kihívások, valamint az új európai Bauhaus közösségének észrevételei és az Európai Parlament felhívásai²⁹ arra utalnak, hogy itt az ideje annak, hogy az új európai Bauhaus kezdeményezés megszilárdítsa az általa elért eredményeket, hogy megerősítse, hogy a K+I áll a középpontjában, és hogy abban gyökerezik, valamint hogy egy új, külön uniós küldetés formájában nagyobb hangsúlyt kapjon.

Az új európai Bauhausra vonatkozó küldetést ugyanúgy kell elindítani, mint az első öt küldetést. Ennek megfelelően az első öt küldetéshez hasonlóan ki kell nevezni a küldetési testületet, és ki kell dolgozni a küldetés végrehajtási tervét, ami segíteni fog a küldetés pontos céljainak és mérföldköveinek a meghatározásában. Ennek során figyelembe kell venni az új európai Bauhaus kezdeményezés eddigi eredményeit és a benne rejlő lehetőségeket, valamint az uniós küldetések értékelését.

Az új küldetés kiegészítené és előmozdítaná a meglévő küldetések keretében végzett munkát. Például az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, valamint a klímasemleges és intelligens városokra vonatkozó küldetés esetében további szinergiák jöhetnek létre a különböző finanszírozási eszközök és a magánberuházások között. Az új küldetés az épített környezetre vonatkozó holisztikus és mélyrehatóbb megközelítése révén is kiegészíthetné a két említett küldetést. Például azzal, hogy a K+I segítségével felmérhetné, hogy az egyes városrészek hogyan válhatnak szénelnyelővé, hogy hogyan lehetne integrálni őket egy körforgásos ökoszisztémába, hogy hogyan válhatnak reziliensebbé az éghajlatváltozás hatásaival szemben, és hogy a regeneratív tervezés segítségével hogyan forgathatnák vissza az erőforrásokat a természetbe. Az új európai Bauhaus ezenkívül jelentős társadalmi innovációs dimenzióval is rendelkezik, mivel elősegíti az innovatív irányítási és szakpolitikai döntéshozatali megközelítések kidolgozását, hogy a klasszikus folyamatokhoz képest növelje a döntéshozatali folyamatok rugalmasságát, gyorsaságát és körforgásos jellegét. Saját hatókörén belül az új európai Bauhaus küldetés biztosítaná a komplementaritást és a szinergiákat az olyan releváns kezdeményezésekkel, mint például a Built4People partnerség. Az új európai Bauhaus küldetés együttműködne a polgárokkal a zöld megállapodással kapcsolatos szakpolitikák társadalmi elfogadottságának növelése érdekében, ezáltal

28 https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en

29 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0213_HU.html

előmozdítva a zöld megoldásokkal kapcsolatos társadalmi felelősségvállalást és ösztönözve a zöld megállapodás céljainak eléréséhez szükséges magatartásbeli változásokat. Ennek megvalósítása során a fenntarthatóságra, valamint egyéb szempontokra, többek között a hozzáférhetőségre, a megfizethetőségre és a minőségérzetre kellene összpontosítani.

Az új európai Bauhaus már szinergiákat alakított ki a K+I beruházások, más finanszírozási eszközök³⁰ és a magánberuházások között. Több mint 220 kohéziós politikai program keretében mind a 27 tagállam elkötelezte magát az új európai Bauhaus mellett. Jelen pillanatban jelentős lehetőségek rejlenek a kezdeményezésben az innovatív megoldások helyi és regionális szinten történő bővítése és alkalmazása szempontjából. A kezdeményezésben az Európai Beruházási Bank is részt vesz abból a célból, hogy az új európai Bauhausra vonatkozó beruházási iránymutatásokat dolgozzon ki az induló vállalkozások és a projektgazdák támogatása érdekében. 2023-ban az Európai Innovációs Tanács két kihívása járul hozzá az új európai Bauhaus megvalósításához. 2021 óta az Európai Innovációs és Technológiai Intézet „az új európai Bauhaus EIT-közössége” elnevezésű kezdeményezésen keresztül öt tudományos és innovációs társulást, valamint azok üzleti, oktatási és kutatási hálózatait mozgósította. Az uniós küldetés megfelelő eszköz az ilyen szinergiák megerősítéséhez, azok bővítéséhez és a lehető legnagyobb hatás garantálásához.

A Bizottság:

- *javaslatot tesz az új európai Bauhausra vonatkozó új uniós küldetés elindítására,*
- *megkezdi a program kibővítésére irányuló előkészületeket, ideértve a küldetési testület létrehozását és a küldetés végrehajtási tervének a kidolgozását.*

4.2. A politikai és a pénzügyi támogatás megerősítése

Ambiciózus célkitűzéseikre tekintettel az uniós küldetések több mint egy évtizeden keresztül tartó, folyamatosan összehangolt erőfeszítéseket igényelnek. Bár még a végrehajtás korai szakaszában járnak, az uniós küldetések jelentős figyelmet és támogatást kaptak az uniós intézményektől, a tagállamoktól, a regionális és a helyi hatóságoktól, valamint az érdekelt felek széles körétől. Ezt a lendületet továbbra is fenn kell tartani annak biztosítása érdekében, hogy az uniós küldetések hosszú távon elérjék a céljaikat.

Ahhoz, hogy az uniós küldetésektől várt eredmények maradéktalanul megvalósuljanak, egyértelmű kötelezettségvállalásra van szükség arra vonatkozóan, hogy a jelenlegi hosszú távú uniós költségvetés időtartama alatt továbbra is pénzügyi támogatásban fognak részesülni a Horizont Európa keretében. Ennek megfelelően a Bizottság úgy véli, hogy a Horizont Európa keretében az uniós küldetések részére nyújtott, a 2023 utáni időszakra vonatkozó támogatást a 2. pillér 11 %-ában kell megállapítani.³¹ Ez a finanszírozás

30 A Horizont Európa, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Igazságos Átmenet Alap, a LIFE, a Digitális Európa program, az Egységes piac program, a COSME, az Erasmus+, a Kreatív Európa és az Európai Szolidaritási Testület.

31 A hozzájárulásnak a 2. pillér különböző klaszterei közötti elosztása differenciált módon történik, a küldetések célkitűzéseinek és az adott klaszterhez való kapcsolódásának megfelelően. Ez nem fogja aláásni a stratégiai technológiák Unión belüli fejlesztésének és gyártásának elterjesztésére és bővítésére vonatkozó, az

biztosítani fogja a folytonosságot, és hozzá fog járulni a meglévő küldetések végrehajtási ütemének a fenntartásához. Ugyanakkor a Horizont Európán kívüli finanszírozási források felhasználására is ösztönözi fogja őket, valamint lehetővé teszi egy új küldetés elindítását is.

A Bizottság:

- *ismételten megerősíti az uniós küldetések iránti politikai elkötelezettségét és az uniós küldetések támogatását,*
- *az uniós küldetéseket továbbra is a Horizont Európa és más uniós eszközök végrehajtásának kiemelt kezdeményezéseiként kezeli,*
- *javasolja, hogy a Horizont Európa 2027-ig a 2. pillér költségvetésének 11 %-át biztosítsa az uniós küldetések számára.*

5. KÖVETKEZTETÉS

Az öt uniós küldetés végrehajtásának két éve alatt szerzett tapasztalatok megerősítették, hogy a küldetésalapú megközelítés – a Horizont Európa eszközeként – ösztönzi az érdekelt felek széles körű, lelkes közöskéinek szerepvállalását. Azáltal, hogy képes előmozdítani a kísérletezést, a koordinációt és a megoldások szélesebb körben történő alkalmazását, az uniós küldetések eszköze több területen is központi szerepet játszhat a szükséges társadalmi átalakulásban.

Az uniós küldetéseknek a szolgálati munkadokumentumban foglalt részletes értékelése és elemzése alapján a közlemény megállapítja, hogy folytatni kell a jelenlegi öt küldetés végrehajtását, és azok támogatását mind politikai, mind pénzügyi szempontból növelni kell. Az új európai Bauhausra vonatkozó új küldetés kiegészíti és megerősíti a jelenlegi küldetéseket, és új lehetőségeket teremt arra, hogy Európa kézzelfogható kutatási és innovációs előnyökre tegyen szert.

Azonban a tapasztalatok alapján ahhoz, hogy teljes mértékben kiaknázhassuk a benne rejlő lehetőségeket, a küldetések eszközének még le kell küzdenie néhány kihívást, elsősorban a nyilvánosság tájékoztatásával, az irányítással és az egyéb finanszírozási források – többek között a magánfinanszírozás – kiaknázására vonatkozó képességével kapcsolatban. Az e közleményben megfogalmazott intézkedések célja, hogy az uniós küldetések előtt álló kihívásokat az uniós intézmények, a tagállamok és az Unió különböző területeiről származó érdekelt felek közösen gondolkodva próbálják leküzdeni, ami biztosíthatja, hogy ez a forradalmi eszköz valóban sikeres legyen.

uniós iparpolitikában és a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatára irányuló bizottsági javaslatban meghatározott támogatást.